

PHÁT TRIỂN DU LỊCH CỘNG ĐỒNG ĐỊA PHƯƠNG

● TRẦN THỊ MỸ CHÂU

TÓM TẮT:

Bài báo đề cập đến vai trò của các cộng đồng địa phương trong phát triển du lịch, cũng như phát triển cộng đồng cho phát triển du lịch. Các khái niệm về cộng đồng, du lịch và phát triển cộng đồng được cho là quan trọng đối với sự phát triển du lịch. Bên cạnh đó, bài báo còn nhấn mạnh đến vai trò của du lịch trong phát triển cộng đồng.

Từ khóa: cộng đồng, cộng đồng địa phương, du lịch, phát triển du lịch, phát triển cộng đồng.

1. Đặt vấn đề

Cộng đồng là một phần quan trọng cho sự phát triển cộng đồng đối với phát triển du lịch và đánh giá mức độ ảnh hưởng của cộng đồng đến sự phát triển du lịch địa phương. Cộng đồng địa phương có vai trò quan trọng trong phát triển du lịch vì nó là một yếu tố rất quan trọng trong việc cung cấp một điều kiện môi trường tốt cho khách du lịch. Cộng đồng địa phương là một yếu tố cơ bản của phát triển du lịch hiện đại. Cộng đồng là nơi cung cấp các dịch vụ về ăn uống, chỗ ở, thông tin, giao thông vận tải và dịch vụ khác phục vụ cho sự phát triển du lịch (Godfrey & Clarke, 2000). Khái niệm cộng đồng không chỉ có ý nghĩa địa lý với một ranh giới không gian và khu vực xác định cụ thể, mà còn đề cập đến các nhóm người với một lợi ích chung (Chapman & Kirk, 2001). Theo Bradshaw (2008, tr. 6), cộng đồng được định nghĩa như ranh giới đã được chia sẻ cho một nhóm người cư trú trong lịch sử. Đối với mục đích của nghiên cứu này, cộng đồng được định nghĩa là một nhóm các cá nhân sinh sống hoặc làm việc trong các khu vực địa lý tương ứng với một số nền văn hóa và chia sẻ lợi ích chung. Ý nghĩa địa lý của cộng đồng là điều cần thiết để hiểu làm thế nào phát

triển cộng đồng và khả năng cải thiện sự phát triển du lịch của một cộng đồng. Kepe (2004, p. 45) cho rằng các cộng đồng địa phương nên đóng một vai trò tích cực để đảm bảo lợi ích du lịch mang lại cho địa phương đó. Cộng đồng địa phương cần phối hợp chặt chẽ với các tổ chức phi chính phủ (NGO) để giáo dục những người trong cộng đồng tham gia các dự án phát triển du lịch.

2. Cộng đồng địa phương

Có rất nhiều định nghĩa về "cộng đồng" (Tesoriero & LFE, 2006). Trong sự hiểu biết ý nghĩa của phát triển cộng đồng, đầu tiên cần xác định rõ phạm vi của "cộng đồng". Đối với hầu hết các mục đích du lịch, khái niệm về cộng đồng thường được dùng để chỉ những nhóm không được xác định về mặt địa lý nhưng chia sẻ đặc điểm hay lợi ích chung. Đối với việc đánh giá mức độ phát triển du lịch, một cộng đồng có thể là bất kỳ cá nhân, nhóm và tổ chức hiện tại có tiềm năng để chia sẻ mối quan tâm chung, lợi ích và mục tiêu (Bush et al., 2002). Theo Dalton et al. (2001) quan niệm về cộng đồng có 2 xu hướng phân loại chính: một là quan niệm cộng đồng về mặt lãnh thổ, tức là dựa trên vị trí địa lý và hai là, quan niệm cộng đồng dựa trên các mối quan hệ xã hội. Các cộng đồng địa

phương đóng vai trò cơ bản trong cuộc sống của các thành viên trong cộng đồng bằng cách cải thiện đời sống vật chất, xã hội, tâm lý và đời sống tinh thần của họ (Mancini et al., 2003). Có rất nhiều định nghĩa về cộng đồng, tuy nhiên, định nghĩa phổ biến nhất của cộng đồng dựa trên vị trí địa lý (Mahoney et al., 2007).

Khi xem xét tài liệu nghiên cứu về phát triển cộng đồng và phát triển du lịch, cần hiểu định nghĩa của cộng đồng như nó đã được sử dụng trong nghiên cứu để hiểu mục đích của phát triển cộng đồng. Do đó trong bài báo này cung cấp định nghĩa của cộng đồng và thảo luận về các nhu cầu phát triển cộng đồng bằng cách minh họa các tính chất của các vấn đề trong cộng đồng địa phương.

Hillery (1955) cho rằng có ít nhất 94 định nghĩa khác nhau về cộng đồng. Ông đã trình bày các định nghĩa chung của cộng đồng: cộng đồng bao gồm những người có tương tác văn hóa trong khu vực địa lý và có một hay nhiều hơn các mối quan hệ chung.

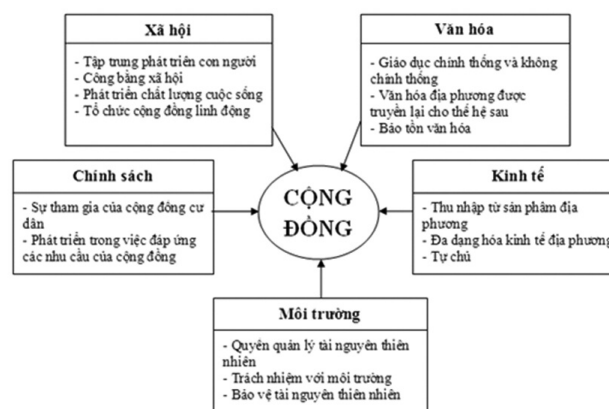
Theo Telfer & Shrpoley (2008) có một loạt các quan điểm có thể được thực hiện trên các cộng đồng địa phương trong bối cảnh phát triển du lịch. Cộng đồng địa phương có thể được coi là những điểm thu hút chính đối với kỹ năng và kiến thức cộng đồng, trong khi những người khác cho rằng cộng đồng chỉ đơn giản là thiết lập nơi mà du lịch xảy ra. Cộng đồng địa phương đang ngày càng bị lôi kéo vào du lịch không chỉ từ phía cầu, như khách du lịch chủ động tìm kiếm các điểm đến mới - cộng đồng - để trải nghiệm, mà còn từ phía cung, như các cộng đồng đang trở nên nhận thức được tiềm năng của các sản phẩm mà họ có thể cung cấp cho khách du lịch và lợi ích kinh tế có thể đạt được (Telfer & Sharpley, 2008, p. 115).

3. Phát triển cộng đồng

Phát triển cộng đồng có liên quan đến nâng cao năng lực cộng đồng thông qua một tiêu điểm chung của xây dựng năng lực cho tập thể (Williams, 2004). Theo Frank & Smith (1999), phát triển cộng đồng là việc đánh giá kế hoạch trên tất cả các khía cạnh của cộng đồng. Theo Gilchrist (2004), phát triển cộng đồng giúp cư dân cộng đồng địa phương xác định nhu cầu chưa được đáp ứng. Qua đó, tìm cách nâng cao năng lực bằng cách cải thiện kỹ năng

và kiến thức cho các cá nhân và cộng đồng nói chung (Gilchrist, 2004). Phát triển cộng đồng được xem là cách tốt nhất để xây dựng năng lực của cộng đồng dân cư tham gia với nhau và tìm giải pháp cho các vấn đề có ảnh hưởng đến cộng đồng của họ. Phát triển cộng đồng có tiềm năng để xây dựng sự gắn kết cộng đồng bằng cách tạo điều kiện năng lực của cộng đồng để tham gia vào các kết nối giữa các cá nhân, tổ chức và các nhóm (Chaskin và cộng sự., 2001). Do đó quá trình phát triển du lịch cộng đồng địa phương là quá trình phát triển cộng đồng. Phát triển cộng đồng xây dựng các kỹ năng của người dân đối với vấn đề của cộng đồng. Vì vậy, nó rất quan trọng cho sự sống còn của các cộng đồng địa phương (Talbot & Verrinder, 2005). Hình 1 minh họa các thành phần của sự phát triển cộng đồng tại địa phương.

Hình 1: Năm khía cạnh của phát triển cộng đồng theo Suansri (2004)

4. Du lịch và phát triển cộng đồng

Du lịch ngày càng được xem như một công cụ quan trọng, với những đóng góp đáng kể vào nền kinh tế thông qua việc thúc đẩy nền kinh tế phát triển và khả năng thống nhất cộng đồng cư dân địa phương (Fennell, 2003). Đối với cộng đồng, du lịch cung cấp cơ hội việc làm một cách trực tiếp và gián tiếp cho cư dân địa phương, tăng thu nhập, thúc đẩy phát triển kinh tế khu vực và địa phương (Coccossis, 2004). Theo Godfrey & Clarke (2000), phát triển du lịch là một quá trình liên tục. Quá trình phát triển du lịch là rất quan trọng như là một công cụ quan trọng trong phát triển cộng

đồng. Do đó, nhiều cộng đồng địa phương đã chuyển hướng sang phát triển du lịch để phát triển kinh tế, xã hội, văn hóa và tổng thể của cộng đồng. Allen, et al., (1993) cho rằng, du lịch đang ngày càng được xem như là một sự phát triển cộng đồng thành phần quan trọng. Tuy nhiên, trong khi du lịch được đánh giá như một công cụ phát triển cộng đồng thì những hiểu biết về phát triển du lịch còn giới hạn. Trong những năm gần đây như các cộng đồng địa phương đã nhận ra những lợi ích từ phát triển du lịch, nên cũng đã có một sự đầu tư trong nghiên cứu về du lịch và những đóng góp của nó vào sự phát triển của cộng đồng.

Từ các nghiên cứu trên cho thấy du lịch hứa hẹn mang lại nhiều triển vọng cho sự phát triển của cộng đồng địa phương, tuy nhiên làm thế nào để phát triển du lịch tại một địa phương? Câu trả lời là thông qua việc xây dựng năng lực cộng đồng để phát triển du lịch. Du lịch đã phát triển như một chủ đề nghiên cứu trong lĩnh vực phát triển cộng đồng và để phát triển cộng đồng các nhà nghiên cứu đã tiến hành điều tra du lịch và tiềm năng của nó ngày càng nhiều (Flora et al., 1992). Tuy nhiên, không có nghiên cứu về cách một cộng đồng nhất định phát triển du lịch khi nó quyết định trở thành một địa điểm du lịch. Trước khi du lịch có thể được sử dụng như một công cụ phát triển trong một cộng đồng, nó đã phải được phát triển. Có một số ít tài liệu giải thích quá trình phát triển của du lịch thông qua các cộng đồng địa phương. Hình (2) cho thấy sự đóng góp của du lịch trong phát triển cộng đồng.

Hình 2: Đóng góp của du lịch trong phát triển cộng đồng theo Strasdas (2005) và Suansri (2004)

5. Kết luận

Bài báo này có một cái nhìn sâu hơn về du lịch dựa vào khu vực địa phương và cộng đồng mà họ có liên quan. Cộng đồng địa phương là một lý do chính cho du khách đi du lịch, để trải nghiệm những cách sống và các sản phẩm vật chất, tinh thần của cộng đồng khác nhau. Cộng đồng địa phương cũng giúp cải tạo định hình danh lam thắng cảnh "tự nhiên", cái mà nhiều khách du lịch muốn tiêu dùng. Cộng đồng, tất nhiên, cũng là nguồn khách du lịch; du khách đến từ những nơi và bối cảnh xã hội cụ thể cũng sẽ giúp định hình nội dung trải nghiệm của du khách tại cộng đồng sở tại (Richards & Hall, 2000). Do đó, du lịch có thể đưa hình ảnh cộng đồng một cách tích cực đến với các nhà đầu tư tiềm năng, người dân, cũng như du khách ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Allen, A., Hafer, A., Long, T., & Perdue, A. (1993). Rural residents' attitudes toward recreation and tourism development. *Journal of Travel Research*, 31, 27-35.
2. Beeton, S. (2006). *Community development through tourism*. In: Landlink Press, Australia.
3. Bradshaw, T. (2008). The Post-Place Community: Contributions to the Debate about the Definition of Community. *Journal of the Community Development Society*, 39(1), 5-16.
4. Brown, A. (1980). Technical Assistance to Rural Communities: Stopgap or Capacity Building? *Public Administration Review*, 40(1), 18-23.
5. Bushell, R., & Eagles, P. (Eds.). (2007). *Tourism and Protected Areas: Benefits Journal of American Science Beyond Boundaries*. London CAB International, UK.
6. Cavaye, J. (2000). *The role of government in community capacity building*. Retrieved 20, May, 2009.

7. Chapman, M., & Kirk, K. (2001). *Lessons for Community Capacity Building: A summary of the research evidence*. Retrieved 2, October, 2007.
8. Chaskin, R. J., Brown, P., Venkatesh, S., & Vidal, A. (2001). *Building Community Capacity*. New York: Aline De Gruyter.
9. Christenson, J. A. (1989). *Themes of community development*: Ames: Iowa State University Press.
10. Dalton, H., Elias, J., & Wandersman, A. (2001). *Community psychology: Linking individuals and communities*: Stamford, CT: Wadsworth.
11. Fellin, P. (2001). *The Community and the Social Worker* (3 ed.): Itasca, IL: F.E. Peacock.
12. Flora, L., Green, P., Gale, A., Schmidt, E., & Flora, B. (1992). Self development: A viable rural development option? *Policy Studies Journal*, 20, 276-288.
13. Frank, F., & Smith, A. (1999). *The Community Development Handbook: A Tool to Build Community Capacity*. Hull, Canada: Human Resources Development Canada
14. Gilchrist, A. (2004). *The well-connected community: A networking approach to community development: Community Development Foundation (Great Britain)*, The Policy Press, UK.
15. Godfrey, K., & Clarke, J. (2000). *The tourism development handbook: A practical approach to planning and marketing*. London: Continuum.
16. Goodwin, S. (2003). Communities and their capacity to tackle disadvantage: States, Communities, Individuals. *Paper presented at the ACOSS National Seminar - Communities, Capacity and Disadvantage*. Retrieved April, 2009.

Ngày nhận bài: 5/2/2023

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 5/3/2023

Ngày chấp nhận đăng bài: 17/3/2023

Thông tin tác giả:

TRẦN THỊ MỸ CHÂU

Khoa Kinh tế số và Thương mại điện tử

Trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông Việt - Hàn

DEVELOPING TOURISM IN LOCAL COMMUNITIES

● **TRAN THI MY CHAU**

Faculty of Digital Economy and E-commerce

Vietnam - Korea University of Information and Communication Technology

ABSTRACT:

This paper discusses the role of local communities in tourism development and the impact of the community development on the tourism growth. The paper also points out important concepts about community and community development for tourism development. In addition, the paper highlights the role of tourism in community development.

Key words: community, local community, tourism, tourism development; community development.